

Išpurvintas sniegas

Virginija sėdėjo autobuse prie lango ir žvelgė į lauką. Žiema atėjo į miestą, bet greit išsipurvino nuo mašinų, barstomo smėlio su druska, žmonių batų. Jai patiko svetimas didelis miestas su skubančiais, savuose rūpesčiuose paskendusiais žmonėmis. Jie nieko nematė ir nieko neklausinėjo. Iš įpročio, atsiradusio per pastarąsias keturias dienas, Virginija užsitraukė šaliką ant veido, kad nesimatytų mėlynės ir siūtos žaizdos prie lūpos. Paskutinių dienų patirtis lindo į galvą, vertė gūžtis.

„Tau teks būti Pirčiupių Motina“, - palydėjo ją gydytojas, žvilgsniu paglostydamas jos garbanotus plaukus. Ką jis dar sakė? „Tyrimai neigiami... tavęs neužkrėtė...“ Virginija net mintyse bijojo to žodžio, bet neigiamas atsakymas nenuramino.

Palatos moterys šypsojosi, glostė išlydėdamos. Net Elė, kuri naktį grieždavo dantimis ir daužydavo galvą į sieną, o dienomis kažką šaukdavo gerkliniu balsu, dabar buvo rami, tik lingavo atsisėdusi lovoje ir laižė savo ranką ten, kur jau buvo užsitraukusi žaizda. Dėl Elės Virginija bijodavo naktį miegoti, o rytą užvertomis akimis stovėdavo prie procedūrų kabineto. Ją krėsdavo nevalingas drebulys ir tuo išskirdavo iš kitų pacienčių būrio, linksmi kažką pasakojančių naujokui gražuoliui. Jų žvilgsniai buvo geri, bet užuojauta dilgino visą kūną, lyg būtų nuoga po dilgėles kočiojama ir raičiojama, bet neturėtų, kuo prisidengti, kaip apsiginti. Jie elgėsi taip, lyg žinotų kažkokią paslaptį, kurios jai nesakys.

Autobusas riedėjo plentu, saulė žaidė snieguotose eglių ir pušų šakose. Sniegas, toks nežemiškai baltas, byrėjo smulkia pudra, o Virginija dabar labiausiai troško stovėti po medžiu ir juoktis, kai snieguliukai byra už apykaklės ir nurieda šaltais lašeliais per nugarą.

Į gimtąjį miestelį autobusas įriedėjo temstant. Virginija klampojo neseniai iškritusiu, bet jau purvinu sniegu namo. Ji pati išsiprašė išleidžiama: „Man rytoj chemijos olimpiada...“ „Tikrai eisi?“ - išgirdo abejonę gydytojo balse. „Turiu...“ Tada jis ir pasakė apie Pirčiupių Motiną. Ji neišdrįso paklausti, ką turi galvoj gydytojas. Juk niekas nežino apie tą įvykį - kai parašė pareiškimą ir viską papasakojo uniformotai pareigūnei, jai pažadėjo, kad mokykla nesužinos. Taip ir sakė: „Tikrai nesužinos“. Bet Virginijai kažkodėl pasirodė, kad moteris kreivai šyptelėjo, o gal tik pasirodė, kad kreivai.

Kai atidarė namų duris, tėvų žvilgsniai susmigo lyg į nepažįstamą, įsiveržusį į ramų gyvenimą žmogų.

- Jau grįžai? Turėjai rytoj... - motinos balse išgirdo nerimą. Tėvas tylėjo vėl įbedęs akis į laikraštį.

- Rytoj man chemijos olimpiada.

Ir vėl pamatė tą pačią abejonę motinos akyse: „Eisi?“ Iš kiemo įraudę nuo šaltuko įvirto sesers vaikiukai ir apsidžiaugė:

- Einam slėpynių!

- Ne šiandien, - Virginija skubiai smuko į savo kambariuką. Čia tilpo tik siaurutė lova ir rašomasis stalas su kėde, bet šiandien, ji jautė, niekas niekur jos nesiuntinės ką nors padaryti ir vaikiukams bus draudžiama ją trukdyti. Virginija piktai nusiplėšė drabužius ir tėškė į kampą - rytoj išskalbs įsigėrusį lignoninės kvapą - tada įsirangė į lovą, apsikabino chemijos vadovėlį ir taip lingavo, lyg ką skaudėtų, o ji tą skausmą užsupti norėtų. Pro langą matė, kaip tėvas eidamas į tvartą stabtelėjo paglostyti apraišusią katę, ta kilstelėjo nugarą, pasiruošusi priimti paguodos malonumą. Paskui tėvas nuejo, o katė laižėsi sužeistą letenėlę. „Išsilaižys“, - tada pasakė tėvas, parnešęs į trobą katę.

Į olimpiadą Virginija išėjo anksti, lengviau atsikvėpė atsidūrusi tarp laukų ant vieškelio. Pusantrą kilometro iki plento įveikė įprastu greitu žingsniu, žvalgėsi į baltus laukus, kur pro sniegą matėsi sukalti būsimų sodų kuoliukai, kyšojo šulinių rentiniai, uždengti lentom ir šiferiu. Atsigrėžė kelis kartus ir nusiramino - viena. Kelios priemiesčio gatvelės iki mokyklos mėgavosi šeštadienio snauduliu, iš kaminų virto aštrūs dūmai, krito į pažemę, padengdami sniego paviršių smulkiais juodomis kruopomis, bet žmonių dar nesimatė.

Chemijos kabinete Virginija pasidėjo savo palta, tikėjosi mokytojos padrašinimo, bet ji kažkur išskubėjo. Ilgiau nelaukė, patraukė tuščiu koridoriumi į reikiamą kabinetą, žvilgtelėjo praeidama į stendą su nuotraukomis, rado save. Po nuotrauka užrašas „Auksinis finišas“. Tai buvo jos didžiausias laimėjimas, bet dabar nejuto jokio džiaugsmo. Kabinete užsiėmė tolimiausią suolą. Laukimas raižė paširdžius, drebulys paralyžavo visą kūną ir mintis. Virginija nepamatė, kada kabineto tarpdury išdygo klasės neperskiriamoji trijulė. Chemiją jos nelabai išmanė, bet buvo laikomos protingomis „kalikėmis“. Ką sakys apie mėlynę, Virginija jau buvo sukūrusi, bet trijulė kažkodėl laikėsi atokiai ir šnibždėjosi vis pasižvalgydamos jos pusėn.

-Prašom sėsti į suolus,- perspėjo įėjusi mokytoja su olimpiados užduotimis.

Trijulės vadė, klasės gražuolė, pasuko prie Virginijos, klestelėjo į suolą priešais ir atsisukusi meiliai šypsojosi:

- Sveika, Virga. Kaip tada grįžai iš žiburėlio?

Žvilgnis dūrė į mėlynę, paskui į šviežiai užgijusią žaizdą prie lūpos. Atsakymo jai nereikėjo. Virginija veltui žiūrėjo į chemijos užduočių lapą. Anksčiau pažįstamos formulės bėgo, slėpėsi, keitė pavidalą. Ji su siaubu stebėjo, kaip lapo vidury žiojasi meili gražuolės burna, paskui ji persikreipia, priekiniai kapliai didėja, ilgėja ir taikosi griebti Virginijos pieštuką, paliečia ranką. Krūptelėjo ir vos nesuriko.

-Kas tau? Atiduok lapą, olimpiada baigėsi,- mokytoja nepatenkinta išplėšė iš Virginijos rankų pripieštą lapą, nešėsi jį, vartė, paskui kuždėjosi su kolege.

Ji pasiskubino kuo greičiau išeiti iš mokyklos. Diena buvo rūkuota, saulė neprasimušė pro tankius debesis, drėgmė smelkėsi į visą kūną, stingdė ir slėgė nepakeliamu sunkumu.

Paskutinę atostogų dieną Virginija stengėsi kuo daugiau praleisti su vaikiukais: leidosi voliojama sniege, vežiojo juos rogutėmis, staiga pasukdama ir išversdama juos į pusnį, prigalvojo visokių čiuožimo lenktynių. Vaikai krykštavo ir džiaugėsi, Virginija irgi juokėsi trūkčiojančiu, užsikertančiu juoku. Tėvai nedraudė ir nieko neliepė jai dirbti, tai buvo neįprasta ir kūną nuo to kartais supurtydavo drebulys.

Pirmadienio pamokoms Virginija pasiruošė kruopščiai kaip visada, bet kelias į mokyklą buvo labai sunkus. Gatvelėm lyg voratinklio gijom traukė būreliai mokinių. Ji ėjo viena. Ją tyčia pralenkė keli paaugliai ir užbėgę už akių atsikuso.

-Čia ta!- šovė balsas, nustelbdamas sniego girgždesį po einančiųjų kojomis.

Pirčiupių Motina blokavo švį ir toliau žengė jau akmeniniu žingsniu, akmeniu sustingdžiusi žvilgsnį. Mokykloje jos visi laukė, ieškojo, vienas kitam rodė „Čia ta“. Jų fantazijai, matyt, tiek užteko, o Virginija norėjo šaukti ir draskytis, lyg vilkė kandžiotis, kad ir jiems skaudėtų. Bet Pirčiupių Motina neleido.

Jau pavasarėjo, kai tardytojas pranešė teismo datą:

-Birželio mėnesį tau egzaminai, nelabai laiku teismas...

-Nieko, gerai,- ji jau mokėjo ramiai vertinti dalykus, susijusius su savimi.

Jis grąžino teismo ekspertizei paimtus jos drabužius. Virginija grįždama namo užsuko į parduotuvę, nusipirko septynias porcijas mėgstamų „laižomųjų“ kakavinių ledų, mintyse paskaičiavusi, kad visiems namie būtų po vieną, o sau –dvi. Nors jau buvo pavasaris, bet diena apniukusi, kai kur užsilikusios purvino kieto sniego pusnys piktai taikėsi ištepti ilgo palto skvernus. Priemiesčio namai, subedę drumzlinus žvilgsnius, sekė vienišą praeivę. Iš vieno kiemo nervingai stypčiodama išžirgliojo mergina ir įsikibo akimis lyg varnalėša. Virginija juto, kad geriau nesusitikti su ta plėšrių akių mergina, bet ėjo lyg paralyžuota vis artyn. Kai jos susitiko, varnalėša puolė kibiais žodžiais:

-Ko čia apsimetinėjai? Juk patiko, sakyk, kad patiko...

Virginija gūžėsi, traukė ranką, bet ta nepaleido. Dabar atsiminė, kas ji tokia, apie ją pasakojo negražių dalykų darančią su vyrais. Virginija iš visų jėgų trūktelėjo ranką ir metėsi į kitą gatvės pusę, bėgo neatsigręždama, ją vijosi pašaipus kleketavimas. Tik už plento suprato, kad jos nesiveja, sustojo kvėptelti. Nuo rankos lašėjo kraujas. Trys vingiai lyg žvėries. Virginija nulaižė kraują. Sūru. Išsitraukė ledų porciją, kakaviniai ledai lėtai tirpo burnoje, jų skonis buvo naujas, sumišęs su sūriu krauju ir ašarų skoniu. Maišelyje porcijų mažėjo, liežuvis ir visa burna

užtirpo nuo šalčio, bet ledai vis tiek nebepriminė vaikystės. Pavasaris dar buvo negražus, laukai pliki, liūdni. Virginija peršoko griovį ir, nekreipdama dėmesio į aptižusią dirvą, nuklampojo prie neuždengto šulinio. Vanduo nežiūrėjo į ją. Drumzlina plėvele pasidengusi akis buvo visai netoli paviršiaus. Ji prisiminė tardytojo žodžius, pasakytus motinai: „Džiaukitės, kad gyvą paliko. Ten tiek šulinių prikasiota“. Bet motina nesiklausė, tik savo rypavo: „Ir stipri, ir sportininkė, o va, neapsigynė...“

Virginija apsižvalgė, iš dirvos išlupo akmenį, nuvalė jį į sausą žolę. Tada iš maišelio išsitraukė savo žaliąjį sijonėlį. Kiekviena jo dėmė buvo kruopščiai ekspertų išpjaustinėta ir visas sijonas dabar švietė kvadratais. Akmenį įvyniojo į sijoną ir metė į šulinį. Vanduo tėsė ledinį antausį Virginijai ir iš netikėtumo ji net aiktelėjo. Minutėlę stovėjo, jausdama, kaip šalto vandens srovelės nubėga veidu, kaklu, braunasi už apykaklės ir vinguriuoja per šiltą jos krūtinę. Atitokusi nusišluostė palto rankove veidą ir apsižvalgė. Laukais bėgo pilkas šešėlis, jį vijosi saulė ir abu nubėgo į miškelį. Virginija pasuko paskui juos. Ji nekreipė dėmesio į purvą, trykštantį iš po sušalusios žemės plutos ir apšvirksčiantį jos batus ir pėdkelnes, į aštrias belapes šakas, braukiančias jai per rankas ir veidą. Kai sausi lapai sučežėjo po kojomis, Virginija sustojo ir ėmė žvalgytis. Jai reikėjo akių, kurios pažvelgtų į ją be užuojautos, be išankstinio žinojimo, paprastai ir švelniai. Saulė kyštelėjo spindulį ir Virginija pamatė – dvi mėlynos žibutės kvietė ją šalia, po šermukšniu. Ir ji krito veidu į pernykščius lapus. Pirčiupių Motina raudėjo, jos akmeninis paviršius skeldėjo, trūkinėjo ir krito gabalais. Pernykščių lapų šiluma glostė įskaudintą kūną ir sielą, toks išsisilgęs žibučių kvapas, pavasario vėjo sklaidomas, skverbėsi į plaukus, kedeno mintis ir lengvino galvą. Rauda rimo ir tik kūnas retkarčiais kūkteldavo.

Violeta Šer (Aldona Stankovičienė)